

OBNOVA GOTIČKE KUĆE NA TRGU SV. DUHA U HVARU

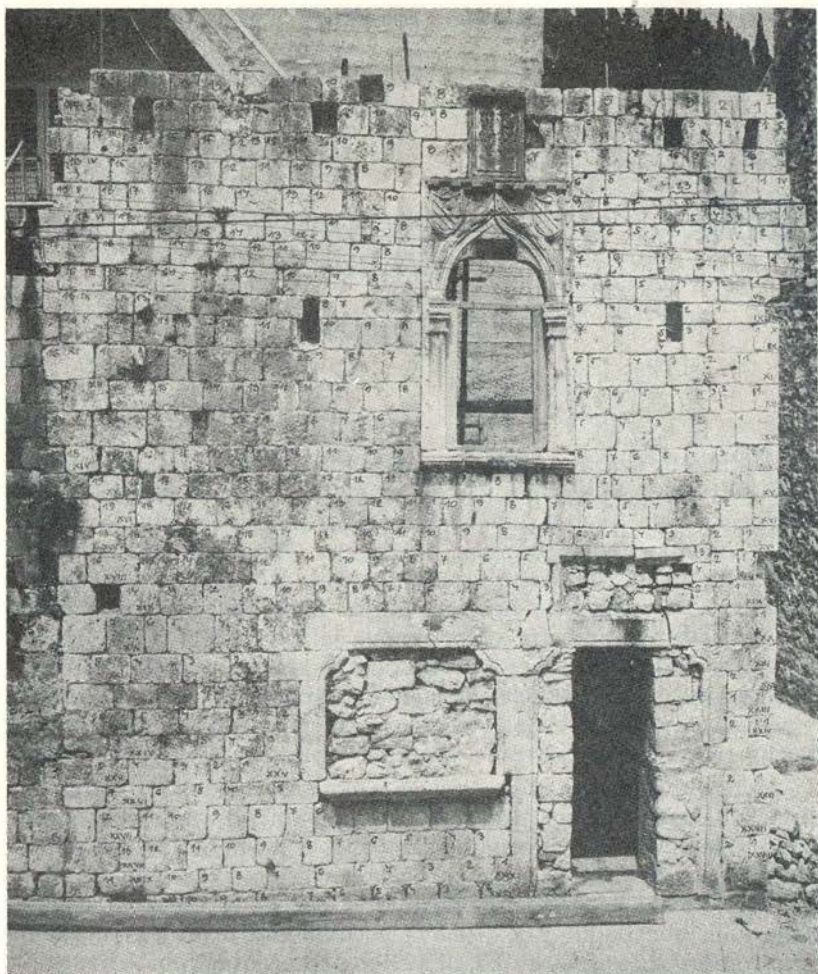
Mladen Popović

Početkom svibnja 1975. g. Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Splitu odlučio je pristupiti obnovi gotičke jednokatnice na trgu Svetog duha u Hvaru, na molbu i suglasnost sadašnjeg vlasnika kuće Šimuna Vučetića. Obnovi se pristupilo s namjerom da se unutrašnji prostor, koji se sastoji od prizemlja i prvog kata, osposobi za stanovanje. Zbog statičke ugroženosti južnog i istočnog pročelja kuće, obnova je zahtijevala njihov popravak i to od temelja do vrha. Budući da je kuća pod zaštitom i registrirana u Regionalnom zavodu kao spomenik kulture, vlasnik je u više navrata dolazio u dodir sa stručnjacima Zavoda u cilju njezina obnavljanja i izrade potrebne dokumentacije u tu svrhu.

Arhitekt Zavoda dipl. ing. Stanka Machiedo svojevremeno je izradila potpunu arhitektonsku dokumentaciju postojećeg stanja prije obnove, tlocrte, presjeke i pročelja, a kasnije i projekat uređenja, posebice južnog pročelja, po kome je obnova izvađana. Tom prilikom Zavod je dodijelio vlasniku i određena sredstva za klesanje onih konstruktivnih dijelova predviđenih u projekt uređenja a koji su se zbog nedostatka ili velikog oštećenja trebali napraviti novi.

Inače, spomenuta gotička kuća na trgu Sv. Duha po svojim odlikama gotičkog stila XV stoljeća jedna je u nizu primjera sličnih zdanja u urbanoj strukturi grada Hvara tog vremena.

U samom opisu registracije se navodi: ... »pročelje prema jugu sastoji se od prizemlja i prvog kata. U prizemlju su vrata na koljeno u ugaonim menzolama i gotičkim štapom uz rub ugaonih okvira. Na prvom katu je prozor pačetvorinasta okvira s izmjeničnim zupcima, gotički luk s izmjeničnim zupcima, polukapiteli s dijamantnim šiljcima, te u uglovima prozora po jedan grb. Nad prozorom je kamena ploča s Kristovim monogramom pisanim goticom, s inicijalima NB i godinom 1468. Sa strane prozora su konzole s ušicom. Istočno uz kuću je ulični nadsvođen prolaz sa spljoštenim lukom. Na istočnoj strani su gotička vrata s gotičkim



18. Gotička kuća u Hvaru prije obnove

štapom uz rub kamenih okvira. U unutrašnjosti postoje obrubljene profilirane gotičke konzole koje su nosile pod.«

Južno pročelje kuće (visina 6,30 m) jedino je potpuno izloženo pogledu, jer su ostale strane, izuzev uskog dijela sjevernog pročelja i prizemnog dijela istočnog pročelja koji se nalazi u prostoru prolaza, uklopljene u susjedne gradnje.

Po projektu uređenja južno pročelje je u obnovi prošireno sa desne strane ubacivanjem dvaju lukova na osnovu sačuvanih tragova ležišta i analogija na sjevernom dijelu. Time se njegoa ukupna dužina od prijašnjih 5,70 povećala na 8,10 m. Tom rekonstrukcijom južno se pročelje vezalo za susjednu zgradu, ostavlja-

jući nadsvođen slobodan prolaz između kuća u prizemlju, širine oko 2,30 m, koji je u toj funkciji i prije postojao. To nije promijenilo površinu prizemlja kuće, (5,00 × 5,20 m), ali je povećalo korisni prostor I kata protezanjem iznad lukova na 7,5 × 5,20 m. Sačuvani prolaz na istočnoj strani ujedno omogućava i izdvojen pristup na nivo I kata i to kroz kamena vrata izvorno ugrađena u sjevernom zidu, koja su obzirom na vanjsko stepenište inače služila u tu svrhu.

U pogledu arhitektonskog izraza pojava dvojnih lukova na desnoj strani svojom suzdržanom dinamikom blagih lučnih poteza oživljava pomalo statički odnos središnjih otvora (monofora, vrata »na koljeno«) i u cjelini sa njima obogaćuje cjelokupni ritam raščlanjivanja pročelja. Iako razmjerno jednostavno riješeno, u svom konačnom izgledu ono se prezentira umjerenom i vitkom ravnotežom izraza, kako u omjerima cjeline, tako i kod detalja.

Kuća je smještena u starom dijelu Hvara u Grodi uz sjevernu stranu gotičke crkve Sv. Duha iz istog vremena, s kojom zatvara slobodan prostor nazvan »trg Sv. Duha«. U takvom položaju južno pročelje kuće na trgu nasuprot ulaznom pročelju crkve proširuje svoju arhitektonsku vrijednost i dobiva urbaništički naglasak na mjestu sjecišta ulica.

Naročito raščlanjivanje lukovima još potpunije izražava njezinu ulogu u oblikovninju trga — sjecišta, a što se može doživjeti ako joj se prilazi ulicom Sv. Duha. U polaganom uspinjanju najprije nam se otkriva gornji luk, zadržavajući pogled u ravni pročelja, a potom donji koji kao gornja granica nadsvođenog prolaza svojom dubinom nastavlja kretanje dalje.

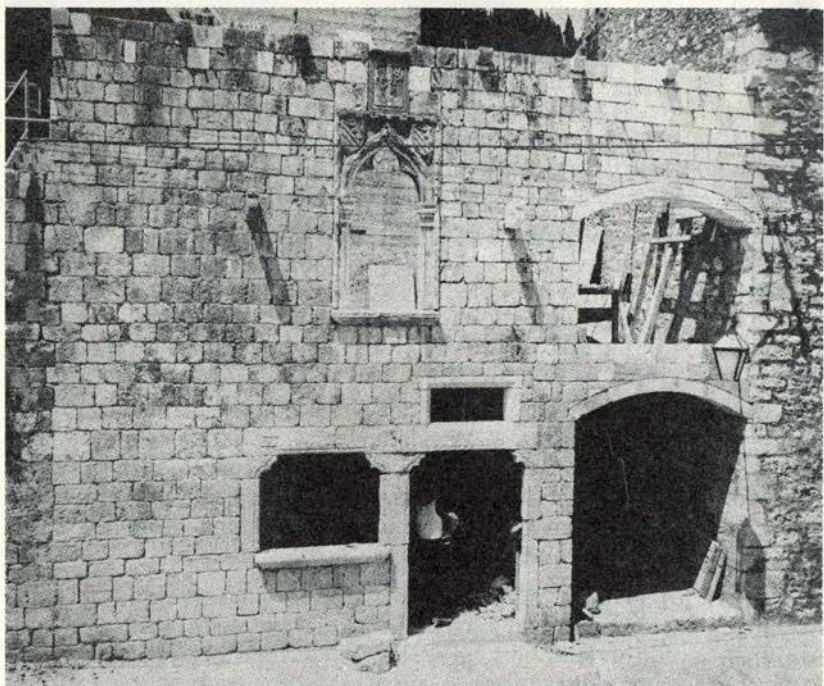
Takva djelovanja ritmičkog, organskog povezivanja »pravaca kretanja« i »objekata zaustavljanja« koji se među sobom izmjenjuju, u srednjovjekovnoj gradskoj strukturi Hvara veoma su česti. I ne samo Hvara, taj unutrašnji ritam neprestanog otkrivanja i doživljavanja ambijentalnog izraza u svojim »malim motivima«, kao tipičan okvir jednom ne tako davnom življenju, još uvijek zadržava svoj život u urbanoj baštini mnogih naših primorskih mjesta.

Kao činilac takvog izraza gotička kuća na trgu Sv. Duha pokazuje htijenje graditelja da se ne osame u ritmu gradskog tkiva, već izražavanjem njenog pročelja i kao dijela trga, prostorno i likovno obogate njegov dio. Zato je ovom obnovom u sadašnjem trenutku bila namjera, ne samo da se zadrži svjedočanstvo arhitektonskog izraza jednog vremena i jedne sredine, nego da se time sačuva i dio gradske sredine, historijski uvjerljive a sadržajno bogate vlastitom atmosferom življenja.

Jer, u konzervatorskoj zaštiti svih vidova arhitekture a posebice one utilitarnog stambenog karaktera, koja i daje onu osnovnu potku u izgledu naših primorskih gradova, popravljjanje, čuvanje

i oživljavanje objekata kao jedinke uvijek predstavlja i zahvat u cjelinu kojoj je ona dio i gdje se pokazuje kao živi organizam.

U takvom kontekstu trebalo bi ocjenjivati vrijednost gotičke kuće na trgu Sv. Duha i naš rad na njoj, tim prije što smo svjedoci i drugačijih pristupa koji u odnosu prema urbanoj baštini, a time i prema vlastitoj sredini, ne vode dovoljno računa o takvim uvjetima.



19. Gotička kuća u Hvaru za vrijeme obnove

Već je rečeno o stilskim značajkama njenog južnog pročelja. No, bilo bi dobro da se bolje osvrnemo u opisu onih detalja pročelja koji nam pokazuju kako se i u okvirima jedne skromne, jednostavne, utilitarne cjeline može postići osebjnost i odmjereno izražavanje.

To se u prvom redu odnosi na monoforu, koja zajedno sa Kristovim monogramom povrh nje čini zajednički dekorativno-arhitektonski izraz. Smješteni u centru pročelja, svojom konstrukcijom i plastičnim ukrasom prevladavaju u likovnom obogaćenju zidne površine nasuprot ostalim otvorima, koji u svom raščlanjivanju izražavaju prvenstveno konstruktivnu ulogu.

U prostoru iznad lukova smješteni su grbovi s prikazom glave vola nad dijagonalnim trakama, obrađene u plitkom reljefu i izvu-

čene čistim obrisnim linijama. Po obodu grbova rubna se profilacija više puta ponavlja izdvajajući tako prikaz grbova od ornamenata utonulih među njima, dok se u svom donjem potezu vezuje za bogatu i slojevitou profilaciju gotičkog luka. Tako je nastao u gornjem dijelu monofore zajednički splet lučno izvijenih poteza od kojih opet svaki za sebe nosi čistoću obrade. Sve to, obuhvaćeno jakim statičkim okvirom vanjske nazupčane profilacije prozora, zadržava svoje gibanje i ostvaruje ravnotežu unutar njega.

Ista oštrina i čistoća karakterizira i reljefni prikaz Kristovog monograma, s jednom naizgled kićenom ali ipak sređenom stilizacijom slova u obliku lelujavih traka. Kao i kod grbova, i ovdje se prikaz zaokružuje više puta ponovljenom, ali uvijek jasno izdvojenom rubnom profilacijom. Gornja horizontalna granica ploče s monogramom završava polukružnim blago istaknutim izbočenjem i stiže se dojam da se namjeravala ponoviti, dakako u razmjeri ploče, isto tako jako izražena gornja horizontala monofore.

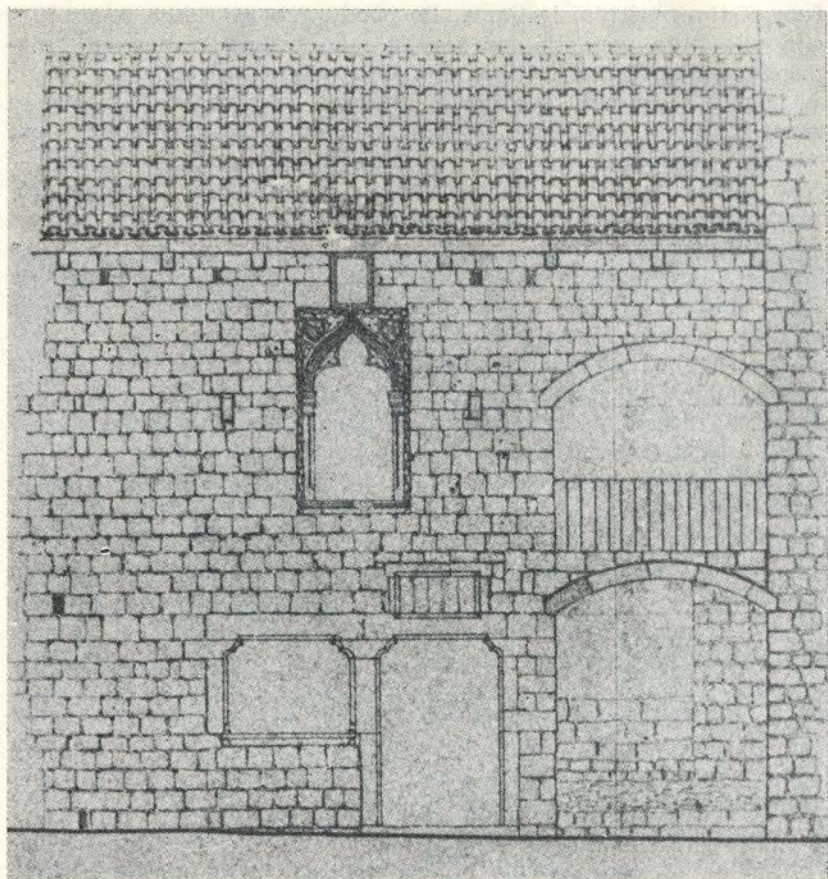
Tom stilski jedinstvenom izrazu, monofori i monogramu, mogu se pridodati i konzole sa ušicom, čija udaljenost od monofore dozvoljava da ih se promatra i kao zaseban element. S obje strane ukrašene su gotičkim četverolistom u plitkom reljefu jednostavnih i čistih linija.

I kod monofore, monograma i konzola, to plastično raščlanjivanje njihovih površina plitkim i blagim reljefom, izražavanje njihovih motiva i ukrasa čistim izdvojenim linijama blagih profilacija, ukazuje na vjerojatnost izrade jednog majstora. U svojoj domeni skroman, ali u potpunosti izražen, naš je majstor izgleda znao da i u najmanjem detalju svog izraza ostane jednostavan, ne prenatrpan, u omjerima pročelja i trga kao cjeline.

Otvaranje prizemnog dijela otvorom »na koljeno« u kombinaciji vrata i prozora poznato je u arhitekturi dalmatinskih gradova još od romanike. Takav način raščlanjivanja ukazuje namjenu prizemlja kao prostor za dućan ili radionicu. U našem primjeru radilo se vjerojatno o dućanu, ali i o želji vlasnika da ovakav jedan »utilitarni« otvor ukrasi gotičkim štapovima i ugaonim menzolama, i istakne u raščlanjivanju prostora prizemlja.

U samom gradu Hvaru takav način ukrašavanja otvora u prizemlju nije toliko čest, prevladavaju otvori »na koljeno« sa čistim kamenim gredama. Jedan slučaj u pogledu omjera i ukrasnih elemenata identičan s našim (samo je prozor postavljen na drugu stranu vrata) postoji na trgu pred katedralom, a nekoliko primjera s manjim odstupanjima ili u obliku samih vrata bez prozora u predjelima Grode i Sv. Mikule.

Vrijedno je uočiti još jednu odliku: postojanje pravokutnog kamenog profiliranog okvira za prozor iznad nadvoja vrata u prizemlju. Konusna profilacija donjeg dijela prozora uklesana je u gornjem rubu nadvoja, što nam govori o zajedničkoj cjelini prozora s otvorom »na koljeno«, kako u zamisli tako i u samoj izvedbi.



20. Nacrt za obnovu gotičke kuće u Hvaru (ing. arh. S. Machiedo)

Može se govoriti o jedinstvenom slučaju ovakove kombinacije u prizemlju naše kuće, jer sličnih primjera iz istog razdoblja u samom gradu nije uočeno, naravno, ukoliko to nije možda kasniji umetak. Na nekoliko mjesta pojavljuju se lukovi iznad nadvoja, sa ili bez ispune u prostoru ispod luka, ali pojava prozora izravno vezanog za nadvoj preko konstrukcije i profilacije postoji koliko znamo, samo u našem primjeru.

Godina 1468. uklesana na Kristovom monogramu pokazuje datum gradnje. Inicijali NB pisani goticom, iznad brojki, s obzirom na godinu i motiv grbova ukazuju kao mogućeg vlasnika kuće onog vremena hvarskog plemića Nikolu Barbića. O njegovom spominjanju kao plemića godine 1447., a u vezi ulaska hvarskih plemića i dotadašnjih pučana u »Veliko vijeće« piše G. Novak u knjizi »Hvar kroz stoljeća«, 1960. na str. 64.

A sada nekoliko riječi o samoj obnovi kao građevinskom poduhvatu koji je uz manje prekide trajao oko mjesec i pol dana.

Zbog slabog temeljenja, na inače lošem terenu, s vremenom je na uglu južnog i istočnog pročelja došlo do postepenog slije-ganja zgrade s tendencijom otklona čitave desne strane južnog pročelja prema ulici i susjednoj zgradi na istočnoj strani. Sve je to rezultiralo slije-ganjem redova kamenih kvadera na tom dijelu pročelja, a time i do napuknuća u nadvojima otvora. Tako je nadvoj prozora nad vratima prizemlja pukao na dva mjesta, a nadvoj vrata potpuno na desnom kraju. Nadvoj prozora u otvoru »na koljeno« također se prelomio na dva mjesta. To se desilo i s desnim krajem ugaone menzole, koji naliježe na zajednički dovratnik otvora »na koljeno«. Iz bojazni da bi se ti nadvoji mogli potpuno srušiti, otvori su kasnije bili ispunjeni kamenom i šutom. Do okomitih pukotina u samoj masi pročelja, tj. do odvajanja okomitih priljubnica među kamenim kvaderima vanjskog lica nije došlo, izuzev na potezu između donjeg ruba praga monofore i spoja dvaju nadvoja u prizemlju. Na tom je mjestu horizontalno slije-ganje redova bilo najuočljivije.

U takvoj statičkoj ugroženosti i s takvim posljedicama (prelom konstruktivnih dijelova) zgrada normalno nije mogla primiti opterećenje i ulogu nove funkcije, a zbog mogućnosti daljnjeg slije-ganja prijetila je opasnost da ne dođe do njenog rušenja.

Sve je to zahtijevalo kompletnu obnovu, sanaciju u konstruk-tivnom smislu, i to u dvije etape:

- propisno temeljenje na potezu južnog i istočnog pročelja, da se onemogućí bilo kakvo slije-ganje,
- unutrašnjom armirano betonskom konstrukcijom zida i ploče učvrstiti unutrašnju stranu južnog i istočnog pročelja po čitavoj površini, čime bi se postigla potpuna statička povezanost zgrade.

Spominje se uvršćivanje samo južnog i istočnog pročelja, jer su ostale strane kuće dio već postojećih gradnji i nisu bile ugro-žene u tom smislu. Kako je slabo temeljenje bilo glavni uzrok navedenih deformacija, to se jedino novim temeljenjem i popravkom svih oštećenja na pročeljima, zgrada mogla vratiti u stanje potpune statičke sigurnosti i s onakvim izgledom, uključujući i lukove, kakvo je imala prije toga.

Radi toga se najprije pristupilo potpunom skidanju južnog i istočnog pročelja, čiji su zidovi imali debljinu oko 50 cm. Demon-tiranje je izvedeno pažljivim skidanjem redova kamenih kvadera vanjskog i unutrašnjeg lica, zajedno s ispunom između njih, a usporedo s tim rastavljena je i skinuta monofora s pločom Kri-stova monograma, kao i otvor »na koljeno«. Dok se kamen unutra-šnjeg lica zajedno sa šutom odbacivao, jer ga zamjenjuje betonski zid, kamene kvadere vanjskog lica, kao i sve kamene dijelove otvora trebalo je u ponovnom uspostavljanju vratiti na prijašnje

mjesto, da bi se dobio isti izgled pročelja kao i prije, posebice južnog. U pogledu istočnog pročelja poštivanje identičnosti u kasnijoj uspostavi nije bilo u potpunosti nužno, jer rekonstrukcijom lukova tj. spajanjem sa susjednom zgradom, ono više nije imalo funkciju vanjskog pročelja nego unutrašnjeg zida. To se međutim nije odnosilo na njegov prizemni dio u prostoru ispod prvog luka, pa je to lice kasnije podignuto u novom kamenu, ali poštivajući visinu starih redova.

Da bi se pri uspostavljanju osigurala identičnost s prijašnjim izgledom južnog pročelja, provedena je numeracija kamenih kvadera njegovog vanjskog lica istovremeno sa skidanjem. Numeracija je bila dvojaka, jedna na kamenu, druga na fotografiji i sadržavala je broj reda i broj kamena u redu. Tako je bilo moguće



21. Dio prozora na gotičkoj kući u Hvaru

fiksirati svaki kamen na fotografiji i s pomoću nje kasnije pratiti njihovo tačno postavljanje na prijašnje mjesto. Time se omogućavala komparacija položaja kamenih kvadera u odnosu na redove iznad i ispod njih, što je spriječavalo eventualno poklapanje okomitih priljubnica između dva reda. S druge strane takva je numeracija osiguravala u ponovnom montiranju zadržavanje iste slike u izgledu cjelokupnog rastera punog zida pročelja. U našem slučaju to je značilo i poštivanje strogog priljublivanja kvadera među sobom, jer bi se u protivnom olabavila kompaktnost u izgledu rastera punog zida karakteristična za ovaj spomenik.

Nakon skidanja južnog pročelja prvi je kamen sa najgornjeg reda nosio oznaku 1/I, a zadnji 9/XXX. Bilo je dakle trideset redova različitih visina u punom zidu, sa oko 415 komada kamenih kvadera, od kojih se 11 prilikom skidanja oštetilo pa su zamijenjeni novim.

Kod vađenja temeljnih kamena južnog i istočnog pročelja pokazalo se da su oni bili temeljeni na malu dubinu i na terenu bez kompaktnih stijena i slabe vrsnoće tla, s malom sposobnošću nošenja opterećenja. Zbog toga se po uputstvima i proračunu dipl. ing. Jerka Ferića pristupilo izradi novih temelja.

Najprije je temeljni pojas u čitavoj dužini dvaju pročelja iskopan na veću dubinu, oko 70—80 cm od kote prizemlja, gdje su se na uglu i krajevima pojavili kameni blokovi samci. Njihova struktura i veličina, izuzev onog na kraju južnog pročelja, nije bila takva da bi mogli nadomjestiti temeljenje na tim mjestima. Sondiranje sloja zemlje između njih pokazalo je ne samo nepostojanje drugih samaca, već jednako slabu kvalitetu temeljnog tla a na pojedinim mjestima i slabiju nego u višim nivoima. Zato je odlučeno da se jedino kamen samac na lijevom kraju južnog pročelja zbog svoje veličine i načina prostiranja koristi kao dio temelja a drugi samci poravnaju u razini otkopanog terena.

Na toj dubini, oko 80 cm niže od kote prizemlja, položena je betonska podloga radi izravnavanja površine iskopa, sa širinom oko 150 cm. Na nju se onda nalila armirano-betonska stopa u vidu temeljne ploče široke 140, a visoke 16 cm, koja je u svom protezanju obuhvaćala ukupnu dužinu južnog i istočnog pročelja. Izbor armirane ploče kao temeljne stope proizašao je iz toga što je slabo tlo tražilo što veću površinu rasprostiranja opterećenja, da bi se izbjeglo daljnje tonjenje, dok je mala visina ploče omogućavala ne samo manji pritisak mase temelja, nego i povećanu stabilnost njihovog naližeganja. Ploča je armirana sa dvije mreže R — 196 Ø 5, jedna širine 130 a druga 190 cm, poklopljene međusobno po dužinskoj osi. Pravac nosive armature (donje) postavljen je poprečno na dužinski tok protezanja temelja. Po dužinskoj osi temeljne ploče, a u projekciji položaja pročelnih zidova, naliven je armirano-betonski zid širine 30 cm, visinom do ležišta izvornih temeljnih kamena. Da bi ploča i zid bili jedinstveni statički element u vidu



22. Natpis na gotičkoj kući u Hvaru

nosača oblika okrenutog slova T, zid je na svakih 30 cm svoje dužine armiran okomito postavljenim profilima promjera 12 cm. Oni su donjim savinutim krajem zahvatili najnižu armaturu ploče i s njom se povezali u jednu armiranu cjelinu. Na tako armiranom zidu pristupilo se postavljanju izolacije i polaganju prvobitnih temeljnih kamena, čime je, može se reći, bila završena statički najvažnija faza u uspostavljanju južnog i istočnog pročelja.

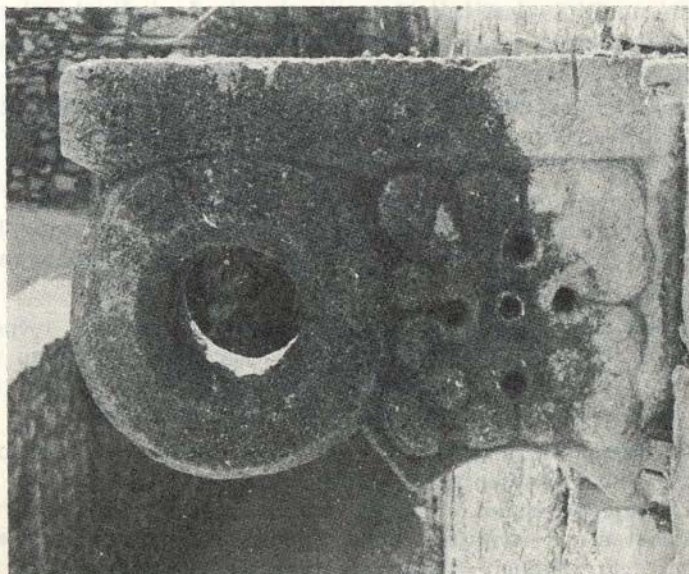
Daljnji rad na pozidanju južnog i istočnog pročelja zahtijevao je istovremeno nalivanje betonskog zida — okvira s njihove unutrašnje strane. Time se dobila monolitna cjelina vanjskog lica i

okvira s temeljnom konstrukcijom, a širina zida od prijašnjih 50 cm smanjena je na širinu temeljnog zida od 30 cm.

Prema tome, u uspostavljanju istočnog, a posebice južnog pročelja postojahu tri momenta koje je trebalo uskladiti:

- podizanje punog zida, postavljanje redova kamenih kvadera kao vanjskog lica po prije navedenoj numeraciji,
- montiranje zidnih otvora (vrata »na koljeno«, monofora) kao i lukova u dijelu rekonstrukcije,
- podizanje oplata i paralelno betoniranje unutrašnjeg zida-okvira.

U prizemlju se počelo najprije podizanjem kamenih redova na uglu južnog i istočnog pročelja kako bi se dobila početna okomica u slaganju ostalih redova vanjskog lica i tačan raspon kod postavljanja lukova. U podizanju prizemnog otvora »na koljeno« nadvoj vrata je zamijenjen novim, dok je nadvoj prozora, iako raspuknut na dva dijela, ostavljen u pročelju. To je bilo moguće, jer je njegovu funkciju primanja opterećenja preuzeo armirano-betonski nadvoj iznad njega, »sakriven« iza reda kamenih kvadera. Postojeći kameni nadvoj prozora bio je tako sa svoje gornje strane upet bakrenim sponama u betonsku masu novog nadvoja i zajedno s njim ubetoniran u unutrašnji okvir pročelja. Nakon postavljanja novih kamenih okvira prozora nad nadvojem prizemnih vrata došlo se do visine ležišta prve etažne armirano-betonske ploče, koja se proteže u prostoru iznad tjemena prvog luka i vezuje



23. Konzola prozora gotičke kuće u Hvaru

za zapadni vanjski zid susjedne zgrade. Prije njenog betoniranja položeni su uz odgovarajuću oplatu segmenti prvog luka, kao prva faza u rekonstrukciji desne strane južnog pročelja. Segmenti su klesani po analogiji postojećih dijelova na sjevernoj strani i po mjeri jedinog preostalog ostatka, koji je postavljen na sačuvanom ležištu u uglu dvaju pročelja.

Dio vanjskog lica zida iznad prvog luka u visini 2 1/2 reda (što je uslovljeno visinom ploče I kata) ispunio se novim kamenim kvaderima izrađenim na licu mjesta. Njihova obrada površine izvedena je zubačom »na zgrafun«, čime se ublažila oštrina obrisa i donekle uskladila faktura površine starog i novog zida. Isti postupak primijenio se kod dizanja pročelja nad drugim lukom, a čitav taj dio rekonstrukcije obuhvaćen je s unutrašnje strane betonskim okvirom.

Nakon betoniranja ploče I kata, kojoj donji pogled prizemni lukovi nisu mogli u potpunosti sakriti, pristupilo se daljnjem podizanju kamenih redova u punom licu pročelja. Usporedo se vršilo postavljanje konzola s ušicom, od kojih je jedna klesana nova, postavljanje dijelova monofore i Kristova monograma kao i postavljanje segmenata drugog luka prema položaju sačuvanog ležišta na lijevoj strani. Čitavo se podizanje odvijalo sa prekidima zbog paralelnog betoniranja unutrašnjeg okvira, koje u jednom naliwanju nije moglo preći visinu od 4—5 redova kamenih kvadera.

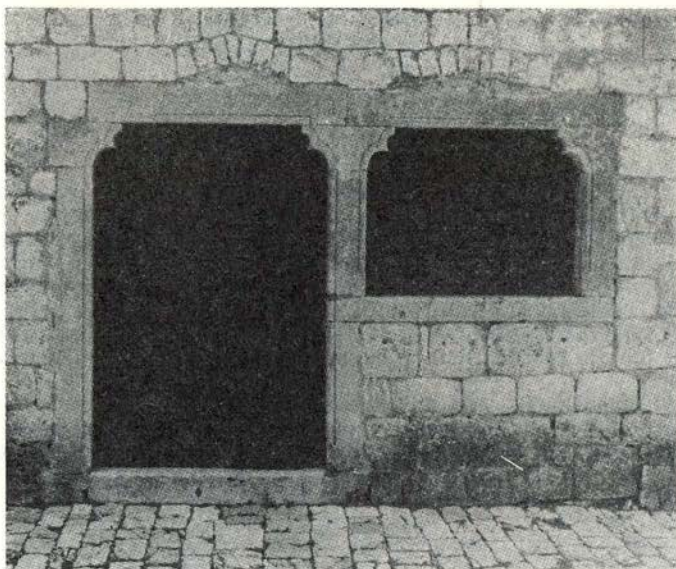
Prostor ispod drugog luka u dubini od oko 1 m predviđen je za prostor lođe, sa jednom laganom željeznom ogradom u ravni vanjskog lica i staklenom pregradom u unutrašnjem dijelu, što će ispuniti i plastičnije izraziti njen inače jednostavni okvir.

Razmaknućem kamenih kvadera u najgornjem redu punog zida ostavljena su ležišta za sedam kamenih zubaca, koji su ugrađeni u jednakim razmacima po čitavoj dužini gornjeg ruba južnog pročelja; četiri su klesana nova, a tri su postavljena stara. Oni treba da nose dijelove kamenih kanala, koji su sada u toku izrade.

Kao zadnja faza u cjelokupnom izgledu obnove južnog pročelja, predviđeno je prema projektu podizanje dvostrešnog krova sa pokrovom od kupe kanalice, a što će iz financijskih razloga uslijediti nešto kasnije.

Vrijedno je spomenuti da je postignuta vrsnoća i točnost u izvođenju obnove, posebice južnog pročelja, djelo i zasluga ekipe majstora s vlasnikom Šimunom Vučetićem, koji su na njoj radili s puno razumijevanja i osjećaja za takvu vrst gradnje.

Ova obnova, proizašla iz namjere vlasnika da jedan spomenik individualnih i ambijentalnih značajki osposobi za praktično korištenje, a ujedno zadrži i očuva njegovo izvorno stanje, potvrđuje uvijek aktuelnu stambenu i urbanu vrijednost takvih objekata. U sadašnjem vremenu ekspanzije turističkog privređivanja naših primorskih gradova očito je da se javlja potreba da se njihovo



24. Vrata dućana gotičke kuće na glavnom trgu u Hvaru

arhitektonsko naslijeđe, posebno ono utilitarnog karaktera, osposobi za praktičnu namjenu u privatnom ili u društvenom sektoru.

U dosadašnjem radu u pronalaženju takvih rješenja, stručnjaci Regionalnog zavoda uvijek su nastojali da dođe do usklađivanja, a time i očuvanja historijskih i estetskih vrijednosti jedinice i sredine čiji je dio s novim funkcijama koje joj se dodjeljuju. Jer, to su osnovni uvjeti da takva »revitalizacija« kao pozitivan proces oživljavanja i uključivanja spomenika u tokove današnjih potreba dobije i svoj puni konzervatorski smisao.

Primjer obnove gotičke kuće na trgu sv. Duha u Hvaru prilog je takvom nastojanju.

RESTAURATION D'UNE MAISON GOTHIQUE SUR LA PLACE DU SAINT-ESPRIT A HVAR

Mladen Popović

Au cours de l'année 1975, l'Institut Régional pour la Sauvegarde des Monuments historiques de Split a effectué la rénovation de la maison gothique sur la Place du Saint-Esprit à Hvar, avec l'intention de permettre l'utilisation du rez-de-chaussée et du 1^{er} étage comme logement.

A cause de l'état statique périlleux des façades méridionale et orientale de la maison, il a fallu les démonter complètement et, après avoir posé une nouvelle ceinture de fondement, devant empêcher un tassement ultérieur de la façade, leur réhaussement a été effectué dans l'état antérieur.

Etant donné qu'il s'agit d'une maison présentant les caractéristiques du style gothique du XVe.s., typiques pour la structure urbaine de la ville de Hvar à cette époque, il fallait, d'après les principes de conservation, maintenir l'identité de tous les traits plastiques particuliers de la façade et les rénover dans la forme authentique dans laquelle elle avait été trouvée.

En même temps, l'adjonction de deux arcs sur le côté droit de la façade méridionale, sur la base des traces et analogies conservées, a complété l'ensemble et la dynamique de son aspect.